

Eleccions comunals a Andorra

Les eleccions per proveir els comuns o òrgans de govern de les set parròquies se celebraran diumenge vinent, dia 12. Són les segones eleccions comunals d'ençà de la Constitució del 1993 i els seus resultats seran llegits en clau de legislatives.

Per entendre el sentit d'unes eleccions comunals a Andorra, cal saber d'antuvi que la divisió territorial del país del Pirineu en set parròquies no es tradueix políticament de la mateixa manera que a Catalunya, el País

Valencià o les Illes. A diferència d'aquests països, en què la capacitat gestora i pressupostària dels municipis se situa en un tercer esglaió després dels que ocupen el govern central i els governs autonòmics, a Andorra els comuns

de les parròquies tenen a la seva disposició un important ventall de competències, moltes de les quals en els països veïns solen correspondre a administracions superiors, i reben del pressupost de l'estat les transferències econòmiques per fer-hi front.

Aquesta realitat és el fruit del tradicional pes polític de les parròquies, que des del passat remot fins fa tot just sis anys integraven a parts iguals la totalitat de la cambra històrica de les Valls, el Consell General, en una espècie de règim federal no declarat però sí perfectament operatiu. Amb l'entrada en vigor de la Constitució, les parròquies van quedar sobre el paper com a entitats locals sotmeses als poders nacionals (govern i Parlament), però el seu poder històric havia quedat preservat, abans de l'aprovació de la carta magna, per un acord institucional del qual van sortir sengles lleis de delimitació de competències i de transferències pressupostàries que situen els comuns, *de facto* encara que no *de iure*, com a entitats quasi autònomes i òrgans administratius amb una gran capacitat de gestió infraestructural i territorial.

Si a això s'hi afegeix el fet que, també a diferència del país veí, la política parroquial és per a la classe política una forma de participar en un poder fàctic d'influència determinant en la política general, entendrem per què les eleccions comunals tenen un interès polític que va més enllà de la gestió local d'uns ens locals d'entre 21.000

Les infraestructures turístiques són un dels factors d'endeutament dels comuns andorrans. Si el Funicamp ha produït al comú d'Encamp, segons l'oposició, un deute superior als 8.000 milions de pessetes, la construcció de Caldea (foto), malgrat el seu èxit d'explotació, fa que la corporació d'Escaldes-Engordany arrossegui un deute que oficialment és qualificat d'"estat crític".

ACTUAL

i 2.000 habitants o, paral·lelament, d'entre 3.600 i 530 electors.

Tretze candidatures. Són tretze les candidatures en joc per a les set parròquies andorranes: dues a cada una, llevat de Sant Julià de Lòria, on hi ha candidatura única. Entre les tretze es reparteixen un cens de 12.198 electors en total, en un país on viuen 65.000 ànimes: és sabut que a Andorra el nombre d'estrangers residents, sense dret a vot, supera de molt el de ciutadans nacionals.

La campanya, quan passa el seu equador, discorre plàcida, quasi inadvertible al carrer i amb pocs enfrontaments a la palestra pública, sense actes oberts, tot esperant els últims dies en què cada llista farà, el seu acte de fi de campanya, que s'anomena justament així i no pas amb el terme míting, que en aquestes valls de rancior avial on els electors de cada parròquia encara es coneixen en molt bona part un a un seria percebut com a cosa exòtica i decididament estrangera.

Això no vol pas dir que la campanya sigui un mer tràmit. La recerca de vots, els candidats la fi ren especialment en les visites domiciliàries del que s'anomena "porta a porta", en les compareixences davant de determinats col·lectius professionals –bàsicament funcionaris– i fins i tot en els *rendez-vous* en algunes timbes de botifarra, l'esport nacional que practiquen quotidianament alguns andorrans d'alta prosòpia i de llarg i influent braç electoral. Només en els actes finals de campanya afloraran públicament, en forma de discussió educada sobre temes de gestió comunal o dels programes, les profundes divergències polítiques i en alguns casos els històrics antagonismes personals entre famílies o *cases*.

Sense ideologies. Els programes electorals no es fan en funció d'ideologies, ni tan sols en els nivells incipients en què aquestes afloren en la política general. El Parlament i el Govern andorrans estan governats per una majoria absoluta de signe liberal –homolo-

ARXIU

gada a escala internacional amb la seva adscripció a la Internacional Liberal–, de la qual el cap de govern, Marc Forné, és l'exponent més visible. Aquesta majoria respon a un conglomerat que es va formar a partir dels partits liberals de les dues parròquies centrals, Andorra la Vella i Escaldes-Engordany, amb el suport, que avui continua sòlidament instal·lat, del poder fàctic parròquial.

Però la solidesa del conglomerat liberal només té una direcció: en aquestes eleccions comunals, el partit de Marc Forné només ha pogut formar una sola llista purament i únicament liberal, la d'Encamp (10.451 habitants, 1.686 electors), encapçalada per Jaume Loan. A les parròquies centrals d'Andorra la Vella (21.503 habitants, 3.647 electors) i d'Escaldes-

Engordany (15.389 habitants, 2.749 electors) li ha calgut incorporar independents per trobar els suports necessaris, mentre que a les altres quatre parròquies no té llista pròpia.

Una cosa semblant passa amb un altre conglomerat, encara en formació, anomenat per a la circumstància electoral Coalició de Progrés i format pels barons del partit d'Oscar Ribas, dissolt fa uns quants mesos i la contribució de dos partits més, i que malda per constituir-se en oposició progressista alternant a la majoria liberal. La Coalició de Progrés només ha pogut formar llista pròpia a Andorra la Vella i a Escaldes-Engordany.

La resta de les candidatures es reparteixen en les diverses parròquies, amb més o menys simpaties polítiques pels liberals o pels progressistes però amb un missatge clar de parroquialisme que es resisteix a diluir organitzativament la política parroquial en un àmbit més general. Llistes que porten el nom de partits locals o de coalicions circumstancials de notables, com Unitat i Renovació i Unió pel Progrés a Canillo (2.691 habitants, 536 electors), Coalició per la Qualitat de Vida i pel Progrés i Partit Renovador a Ordino (2.189 habitants i 664 electors) o Grup d'Opinió Liberal/Tradició i Progrés i Grup Democràtic Parroquial a la Massana (6.092 habitants i 1.089 electors), i, a Sant Julià de Lòria (7.599 habitants i 1.827 electors), una úni-

Edifici del Govern d'Andorra. Govern i comuns són dos poders que es necessiten, i que col·laboren puntualment segons els interessos del moment, en un magistral joc d'estira-i-arroña constant on alternativament l'un fa el puta i l'altre la Ramoneta.

ARXIU

Un altre motiu d'endeutament dels comuns són les estacions d'esquí. Si Grau Roig-Pas de la Casa i Soldeu-el Tarter, amb capital privat i comunal, tenen unes economies mitjanament sanejades, la resta d'instal·lacions, de capital públic, tenen unes pèrdues milionàries.

MILLENIUM DE CAVAS HILL
SENSE COMENTARIS

1999 2001
Mille Anys
CAVAS HILL
115 vol 750 ml

FABRICACIÓ ESPECIAL DE 8.000 AMPOLLES AMB MOTIU DEL CANVI DE MIL LLENI
Tel. 938 900 588 - http://www.cavashill.com

ca llista en solitari, la d'Unió Lauradiana. Equidistant, aquesta última, dels predicats i tradicionalment enfrontats polítics i industrials tabaquers, Òscar Ribas i Josep Pintat –ambdós ex-caps de govern–, que significativament en aquesta ocasió no han cregut convenient formar llista a la parròquia on tenen el seu feu.

Turisme i qualitat de vida.

L'afavoriment del turisme a escala local i la qualitat de vida dels administrats són els dos elements que donen el to de pràcticament tots els programes, siguin els encapçalats per equips ja al govern comunal que aspiren a la reelecció com els corresponents a aspirants a regir la corporació –o, en quasi tots els casos, a recuperar-la–, amb discursos generalitzadors sobre la millora de les infraestructures, dels serveis a les famílies o de les noves tecnologies i amb les justes propostes concretes per formar una bateria de promeses electorals.

Més explícits són la majoria dels programes en les qüestions institucionals i econòmiques, respecte a les quals es planteja amb unanimitat un tema pendent que té a veure amb el bon funcionament del poder fàctic parroquial: la revisió de les lleis de delimitació de competències i de transferències presupostàries, a fi, d'una banda, de solucionar els greus problemes financers que plantegen les exigències d'aquestes lleis –sobretot, haver de gastar el 85% de les transferències anuals en infraestructura i només el 15% en funcionament–, i, d'altra banda, de tancar les esclotes que han aflorat en la permanència del poder fàctic parroquial. En aquest últim sentit, cal anotar que fa tres mesos els set cònsols o caps dels comuns del país van plantar-se enfront de les institucions estatals davant una sentència judicial adversa –en un afer promogut per un grup ecologista– que recordava l'obligació dels comuns de sotmetre a l'aprovació del govern les obres d'una certa envergadura que afectin el medi natural.

Àlvar Valls